

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Tikkamäentie 16
M-talo 4. kerros
80210 JOENSUU

Nurmeksen kaupungin lausunto Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen alueellisesta sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelmasta: Nurmeksen sosiaali- ja terveystkeskuksen vaikutusalue

Osana Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategian toimeenpanoa hyvinvointialue on laatinut alueelliset järjestämissuunnitelmat, jotka tarkentavat aluevaltuuston 9.10.2024 palvelustrategiapäätöksen toimeenpanoa. Järjestämissuunnitelmat viedään aluehallituksen päätettäväksi 18.12.2024. Lausuntoaikaa on 29.11.2024 saakka.

Nurmeksen kaupunki lausuu palvelujen järjestämissuunnitelmasta seuraavaa:

1. Palvelujen järjestämissuunnitelma ja palvelutaso

Johdantotekstin mukaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen alueellinen sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelma on *tavoitetila, johon kunkin sote-keskuksen alueella tulevina vuosina pyritään käytettävissä olevien taloudellisten voimavarojen ja henkilöstöressurssien puitteissa*. Nurmeksen kaupungin näkökulmasta **palvelujen järjestämissuunnitelmassa tulee kuitenkin esittää vähintään tuotettavien palvelujen minimitaso**, joka kullekin vaikutusalueelle turvataan. Esitetyllä, epämääräisellä kirjauksella palvelutason laskua voi aina perustella *taloudellisten voimavarojen tai henkilöressurssien vajeella*. Järjestämissuunnitelmaa laadittaessa on kuultava alueen Sote-keskusta. Sote-keskuksen tulee esittää järjestämissuunnitelmassa, kuinka se aikoo järjestää sote-palvelut alueellaan siten että palvelua tarvitsevat saavat oikeanlaisen avun, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa. Järjestämissuunnitelma ei voi olla vain asiakirja, jossa todetaan palveluiden supistaminen ilman mitään korvaavaa toimintaa.

Järjestämissuunnitelmassa korostuvat digipalvelut. Monille vanhuksille niiden käyttäminen ei kuitenkaan ole mahdollista osaamisen tai muiden esteiden vuoksi. Aluevaltuustossa 23.4.2024 on tehty päätös verkkopalveluiden tuetusta asiointipisteistä yhdessä kuntien ja valtion kanssa. **Nurmeksen kaupunki esittää, että verkkopalveluiden asiointipisteiden pilotointi aloitetaan Nurmeksessa.**

Lisäksi Nurmeksen kaupunki esittää, että hyvinvointialue tekee erillisen vanhusten palvelusuunnitelman ja vammaisten palvelusuunnitelman.

2. Nurmeksen sote-keskuksen palveluvalikoima

Nurmeksen kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että paikalla tulee olla aina lääkäri, myös viikonloppuisin ja iltaisin. Nurmeksen kaupungin näkökulmasta ilta- ja viikonloppun kiirevastaanotto tulee säilyttää Nurmeksessa pitkän etäisyyden ja väestön suuren palvelutarpeen vuoksi. Kiirevastaanotto tulee toteuttaa vähintään päivystävän sairaanhoitajan vastaanottona laajennetuin aukioloajoin. Kiirevastaanotolla tulee olla laajat etädiagnostiikka- ja etälääkäri valmiudet tehokkaan hoidontarpeen arvion ja pienten hoitotoimenpiteiden suorittamiseksi. Nurmeksen kaupunki edellyttää, että jo olemassa olevaa hoitajaresurssia käytetään aikaisempaa tehokkaammin hoitajan vastaanottoon ja paikan päällä tapahtuvaan hoidon tarpeen arvioon laajennetuin aukioloajoin. Ensihoidon käyttöaste on pudonnut valtakunnallisesti hätäkeskusuudistuksen myötä. Tämän vuoksi myös ensihoidon käyttö hoidon tarpeen arvioon ja pieniin toimenpiteisiin osana moniammatillista yhteistyötä tulisi selvittää.

Nurmeksen keskeisellä paikalla sijaitseva sote-keskus mahdollistaa myös tilojensa osalta nykyistä laajemmat palvelut, jolloin tiloja voidaan hyödyntää arkipäivien lisäksi iltaisin ja viikonloppuisin purkamaan asiakasruuhkia Tikkamäellä. Nykyisin asiakkaita ajatetaan kaikkialta maakunnasta Joensuuhun, jossa odotusajat ovat ajoittain nousseet kohtuuttomaksi. Laajentamalla lääkärin vastaanottopalveluja palveluja Nurmeksessa voidaan saavuttaa kustannushyötyjä myös Kela - kyyditysten osalta siinä vaiheessa, kun kulut niistä siirtyvät tulevaisuudessa hyvinvointialueelle.

Nurmeksen ilta- ja viikonloppuvastaanotto on toiminut pitkään ja todettu erittäin tarpeelliseksi ja hyvin toimivaksi. Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialuejohtaja on päättänyt näiden vastaanottojen lakkauttamisesta 1.12.2024 alkaen osin kustannus- mutta myös tarvesyistä. Varsinkaan jälkimmäinen peruste ei kestä päivänvaloa. Kustannuksissa ei ole otettu huomioon mitään muuta kuin suorat ostolääkärikustannukset.

Ilta- ja viikonloppuvastaanottojen lopettaminen heikentää kiireettömien vastaanottoaikojen saatavuutta. Potilaita siirtyy virka-ajan kiirevastaanotolle, jolloin sinne on siirrettävä resursseja kiireettömiltä vastaanotoilta. Näin heikennetään koko sote-keskuksen palvelutasoa. **Nurmeksen kaupunki esittää, että Nurmeksen sote-keskuksessa jatketaan ilta- ja viikonloppuvastaanottoja.**

Kuvantamispalveluja ei saa keskittää Joensuuhun. Kuvantamispalvelut tulee säilyttää Nurmeksen sote-keskuksessa nykyisellä tasolla.

Palveluverkon ja siinä annettavien palvelujen tulee vahvistaa perustason sosiaali- ja terveyspalveluja. Omahoitaja-omalääkäri -mallin on todettu edistävän kansanterveyttä erityisesti iäkkäiden kannalta hoidon jatkuvuuden ja ennakoivuuden avulla. Se on kustannustehokas vähentäessään kalliin erikoissairaanhoidon tarvetta. Nurmeksessa on olemassa olevien virkojen mukaisesti mahdollisuus 1600 asukkaan (Nurmes, Juuka) väestövastuuseen omahoitaja-omalääkäri -työparille. **Nurmeksens kaupunki esittää, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialue aloittaa omahoitaja-omalääkäri -toiminnan Nurmeksens sote-keskuksessa.**

Yön yli hoidossa sote-keskuksen kuntoutussairaalaan varataan 1-2 vuodepaikkaa, johon ensihoito voi sote-keskuksen vastaanottoaikojen ulkopuolella tuoda sellaisen potilaan, joka ei ensihoidon tutkimuksen perusteella tarvitse erikoissairaanhoidoa keskussairaalan päivystyksessä, mutta joka ei myöskään välttämättä tule toimeen kotona seuraavaan sote-keskuksen kiirevastaanottoon saakka.

Yön yli hoito vähentäisi turhia erikoissairaanhoidon päivystyskäyntejä, vähentäisi ensihoidon kuljetuksia päivystykseen ja vapauttaisi resursseja siihen, mihin ne on tarkoitettu. Lisäksi tämä vähentäisi inhimillistä kärsimystä; päivystyksessä odotusajat ovat pitkiä ja pääosassa käyntejä potilas lähetetään kuitenkin kotiin, monesti aamuyöllä. **Nurmeksens kaupunki esittää, että Nurmes-Juuka suunnittelemaan lisätään yön yli hoito Nurmeksens sote-keskuksessa.**

3. Valtimon sote-palvelupisteen palveluvalikoima

Valtimon sote-palvelupisteen merkitys on varsinkin kaupungin pohjoisosan asukkaille tärkeä. **Valtimon sote-palvelupisteellä on säilytettävä lääkäripalvelut vähintään kaksi kertaa viikossa, hoitajan vastaanotto 5 päivänä viikossa, näytteenottopalvelut 2 kertaa viikossa ja fysioterapiapalvelut yhtenä päivänä viikossa.**

4. Hyvinvointialueen vuokrattujen toimitilojen jatkovuokrausperiaatteet

Hyvinvointialue tavoittelee vuokratukustannusten pienentämistä vähentämällä tilatarvetta ja neuvottelemalla nykyisiä vuokria alemmaksi. **Tilatarkastelussa tulee ottaa huomioon irtisanottavien tilojen jatkovuokrauskelpoisuus ja vuokraneuvotteluissa maakunnallisesti yhtenäiset vuokranmäärityisperusteet.** Kuntien tulee pidättäytyä vuokraamasta tiloja hyvinvointialueelle alihintaan.

5. Yhteisöllinen asuminen

Välimuotona kotona asumisen ja ympärivuorokautisen tuen piirissä asumisen vanhusten yhteisöllistä asumista on edistettävä yhteistyössä kotipalvelun kanssa. Nurmeksessa toimineiden ns. pienkotien aikana tämän tarve todettiin suureksi. Järjestely todettiin hyväksi myös kotipalvelun resurssien käytön kannalta, mikä lisää kustannustehokkuutta. **Nurmeksens kaupunki esittää, että Nurmeksessa käynnistetään yhteisöllisen asumisen toiminta.**